

Magyarország Alkotmánybírósága
1535 Budapest, Pf. 773

Ügyszám: IV/3038-3/2015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/3038-4/2015
Érkezett:	2015 DEC 23.
Példány:	1
Melléklet:	1 db
Kezelőiroda:	PH

[REDACTED] törvényes képviselőjének (továbbiakban Panaszos) képviseletében eljárva az Alkotmánybíróság felhívására az alábbi

hiánypótlást

terjesztem elő.

A t. Alkotmánybíróság felhívására az alábbiak szerint pontosítom kérelmeimet:

I. Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Egri Törvényszék 12.P.20166/2014/47. számon hozott végzését, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést semmisítse meg. Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (Abtv.) 27. §-a, továbbá a 43. § (1) bekezdése. Álláspontom szerint az Egri Törvényszék fenti végzése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogával valamint a XV. cikk (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmával, ugyanis a diszkrimináció potenciális áldozatai el vannak zárva attól, hogy közérdekű perekbe beavatkozzanak, hogy a diszkrimináció bekövetkezte előtt bírósághoz forduljanak.

Az Egri Törvényszék fenti végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszunk részletes indokolását eredeti beadványunk tartalmazza, azt fenntartjuk. Röviden az alábbi indokot adjuk:

A benyújtott alkotmányjogi panaszban hivatkozom az Alaptörvény XV. Cikkére. A hiánypótlási felhívásban foglaltaknak megfelelően jelzem, hogy a panasz a XV. Cikk (2) bekezdésére hivatkozik. Eszerint: „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

A beadvány alkotmányjogi érvelésének központi eleme a hátrányos megkülönböztetés elleni hatékony jogvédelem követelménye. E követelmény a Panaszos gyermekei tekintetében két okból nem teljesül.

A Panaszos beavatkozási kérelmének elutasítása 2 következménnyel jár. Egyrészt a végzés nem ismeri el, hogy a gyermekek nemzetiségük és lakóhelyük alapján az indokolatlan fogyatékosá nyilvánítás, mint közvetlen hátrányos megkülönböztetés potenciális áldozatai. Önmagában az érintettség elismerésének hiánya joghátrányt eredményezett, hiszen a Pp. alapján a beavatkozás feltétele a perben való érintettség megléte. Ez a joghátrány pedig alapjogot- a hátrányos megkülönböztetés tilalmát- érinti, ettől válik az ügy alkotmányjogi természetűvé. Amennyiben ugyanis nem ismeri el a bíróság, hogy a gyermekek diszkrimináció potenciális áldozatai, jogvédelmet sem kérhetnek ezen még be nem

következett, de az alkotmányjogi panaszban részleteiben indokolt körülmények alapján nagy valószínűséggel be is következő jogsérelem elkerülése érdekében.

Ezzel a hátrányos megkülönböztetés tilalma esetükben kiüresedik, illúziórikussá válik, mert annak lényegi tartalma, maga a tilalom, s annak érvényesítése nem teljesülhet.

Álláspontunk szerint nem szükséges megvárni a diszkrimináció bekövetkeztét, hanem ennek közvetlen veszélye elegendő érintettséget eredményez a bírósághoz forduláshoz.

A potenciális sértett intézményét alkotmányjogi panaszunkban részletesen kifejtettük, továbbra is irányadónak tekintjük a strasbourgi gyakorlatot, hiszen azt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során, magyar bíróságok által alkalmazott jogvédelmi szint mércéjének az irányadó alkotmánybírói gyakorlat értelmében legalább az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban Bíróság) joggyakorlatának meg kell felelni (1718/B/2010. AB határozat, 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, 36/2013. (XII. 5.) AB határozat).

Amennyiben a Panaszos gyermekeinek - potenciális áldozattá válás lehetősége miatt - érintettségét nem ismerik el a magyar bíróságok, azzal megfosztják őket attól, hogy jogvédelmet kérhessenek, és ennek keretében egy azonos tárgyú közérdekű perbe beavatkozzanak, így kiüresedik esetükben a hátrányos megkülönböztetés tilalma. A hátrányos megkülönböztetés tilalma - az egyenlő bánásmód követelményének megsértése -, amelyet az Alkotmánybíróság egy korai döntésében az emberi méltóság sérelméhez kapcsolt (9/1990. IV. 25. AB Határozat), az állam számára ír elő kötelezettséget. Ez azt jelenti, hogy e tilalom az egész jogrendszerre kiterjedő, általános elvként jelenik meg, azaz e tilalom „formális korlátokat állít a jogalkotó elé, s ezáltal a jogrendszer egészére kihatással van”.¹ Abban az értelemben is elkülönül a tilalom az Alaptörvényben szereplő alapjogoktól, hogy ez utóbbiak többsége az életviszonyok egy jól körülhatárolható csoportját védi. A védett tulajdonságokon alapuló diszkrimináció tilalma ezzel szemben nem specifikus, hanem általánosan érvényesül, így például minden állami aktus esetében a közhatalom alá van vetve az „általános egyenlőségi szabályból” fakadó megkötéseknek.

Minden alapvető jog immanens eleme annak érvényesíthetősége, hogy e jogok megsértése vagy potenciális megsértése esetén bírósághoz lehessen fordulni. A végzés tehát a bírósághoz fordulás jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is érinti, hiszen elzárja a diszkrimináció potenciális érintettjeit attól, hogy az őket fenyegető jogsérelem megelőzendő bekapcsolódhassanak egy közérdekű perbe.

II. Kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 56. § (3) bekezdését, mint alaptörvény-ellenes jogszabályt semmisítse meg. Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdése. Álláspontom szerint a Pp. hivatkozott rendelkezése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal, ugyanis nem biztosít jogorvoslati lehetőséget annak a beavatkozónak, akinek beavatkozás iránti kérelmét a bíróság elutasította.

A Pp. 56. § (3) bekezdésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszunk részletes indokait eredeti beadványunkban leírtuk, azt továbbra is fenntartjuk. Röviden az alábbi indokot adjuk:

¹ Györfi Tamás: Az alkotmánybíráskodás politikai karaktere. Budapest, 2001. 133. o.

A beavatkozási kérelem ügyében hozott határozattal szembeni jogorvoslat kizárása - a beadványban ismertetett szerint – ellentétben áll az Alaptörvényben és az AB gyakorlatában foglaltakkal. A Pp. jelenlegi szabályozása az ilyen határozatoknak csak egy megengedhetetlenül szűk csoportjára nézve engedi meg a jogorvoslati jog érvényesülését.

A Panaszos jogorvoslati jogának érvényesülése kapcsán irányadó AB gyakorlat szerint „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására.” (22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]) Egy korábbi ítéletében az AB kifejtette, hogy „minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme továbbá a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.” (23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186.). Mivel a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alaptörvényben rögzített szabályok megegyeznek az Alkotmányban foglaltakkal, „a 23/1998. (VI. 9.) AB határozat fent idézett megállapítása a jelen ügyben is alkalmazható” (3064/2014. (III. 26.) AB határozat [15]).

Az eredeti beadványunkban előadottakkal egyezően úgy látjuk, a Pp. 56. § (3) bekezdése indokolatlanul korlátozza a jogorvoslathoz való jogot. A beavatkozó jogorvoslati jogát a Pp-ét módosító 2013. évi LXIX törvény 1§-a zárta ki. A törvény indokolása szerint „[a módosítás] a feleknek az eljárás ésszerű időben történő befejezéséhez fűződő, alapvető érdekének védelmét szolgálja, amely a perbe beavatkozó harmadik személy magatartása következtében jelentősen sérülhet, a felek gyakorlatilag rajtuk kívül álló körülmény kiszolgáltatottjává válnak. A Javaslat növeli a jogbiztonságot a peres eljárások során azáltal, hogy a visszaélésre is lehetőséget adó szabályozást szigorítja.”

Álláspontunk szerint a jogorvoslati jog korlátozásához fűződő indokolás több szempontból sem felel meg az alapjogok korlátozhatóságával kapcsolatos, Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek. Bár a jogorvoslati jogot törvény korlátozza és a törvény indokolásából kitűnik, hogy az egy másik alapvető jog, a XXIV. cikk (1) bek. szerinti alapvető jog (tisztességes eljáráshoz való jog) érvényesülését hivatott biztosítani, azonban a jogorvoslati jog teljes megvonása a jog lényeges tartalmát érinti, teljességgel megfosztja a beavatkozót a jogorvoslattól. Másrészt nem teljesül sem az arányosság sem a szükségesség követelménye sem. Szükségtelen a korlátozás, hiszen a beavatkozó fellebbezése korábban sem képezte akadályát annak, hogy a bíróság az ügy érdemében határozatot hozzon, miként arra beadványunkban is hivatkoztunk, másrészt a mai napig is megoldatlan az ügyek ésszerű időn belül történő befejezése, vagyis önmagában a beavatkozó jogorvoslati jogának megvonása nem volt alkalmas eszköz a célzott eredmény elérésére. Ezt mi sem tanúsítja jobban, minthogy most is számos kérelem van függőben a strasbourgi bíróság előtt a bírósági eljárások elhúzódása miatt már a Pp. módosítást követően is.

Aránytalan is a korlátozás, hiszen teljességgel megfosztja a beavatkozót a jogorvoslati jogtól, nem pedig szűk fellebbezési határidőhöz köti azt.

III. Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése

Az Alkotmánybíróság arról tájékoztatott levelében, hogy nincs hatásköre arra, hogy a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatal eljárást kezdeményezzen a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (továbbiakban Faji Irányelv) 7. (1) cikkének értelmezése érdekében.

Álláspontunk szerint az Alkotmánybíróság köteles előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni akkor is, ha a hazai jog, a Pp. vagy az Abtv. erről hallgat, ugyanis

kötelezettsége közvetlenül az Európai Unió működéséről szóló szerződés (Szerződés) 267. cikkén alapul.

Az alkotmányjogi panasszal érintett végzés a Panaszosnak a Faji Egyenlőségi Irányelvben biztosított, a díszkriminációval szembeni jogvédelmet biztosító jogát érinti. Annak megítélése érdekében, hogy az Irányelv 7. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, mint amely lehetővé teszi a jogsértés közvetlen érintettjei vagy potenciális érintettjei számára, hogy a közérdekű perbe beavatkozóként bekapcsolódhassanak, elengedhetetlen a Európai Unió Bíróságának eljárása kezdeményezése.

Az Alkotmánybíróság határozata ellen ugyanis az Abtv. 39. § (2) bekezdése alapján jogorvoslati lehetőségnek nincs helye, ilyen esetben pedig a 267. cikk értelmében már nem mérlegelés kérdése, hanem egyenesen kötelező az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése. Az Európai Unió Bíróságához fordulás visszautasítása, és a hivatkozott rendelkezés megsértése esetén az Európai Unió Bíróságának esetjoga alapján Magyarország a jogsértés tekintetében kártérítési felelősséggel fog tartozni (lásd C-160/14, *Ferreira da Silva e Brito and Others*). Ebben az ügyben a Bíróság megállapította a 267. cikk megsértését, amikor egy olyan bíróság, amely határozata ellen nem volt további jogorvoslat visszautasította az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának a kezdeményezését.

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének a megtagadása már önmagában is a tisztességes eljáráshoz való jogot sértheti, amelyet az Alaptörvény mellett az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) 6. cikke is garantál. A *Schipani és társai kontra Olaszország* (kérelem sz. 38369/09, 69-73. bek.) ügyben a legfelsőbb bíróság - amelynek döntése után már nem volt további jogorvoslat - nem hozott döntést az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező kérdésről, amellyel megsértette az EJEE 6. cikkében garantált tisztességes eljáráshoz való jogot. Mint azt a *Krcmar és társai kontra Cseh Köztársaság-ügy* (kérelem sz. 35376/97, 36. bek) is mutatja, az EJEE 6. cikke releváns és alkalmazandó az alkotmánybíróságok előtt folyó eljárásokban is, ezért az Alkotmánybíróságnak a hatásköre hiányára hivatkozó, a döntéshozatali eljárás kezdeményezését elutasító döntése az EJEE 6. cikkét is sértheti, amely jogsértést az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapíthatja.

A német Alkotmánybíróság az előtte lévő alkotmányossági, illetve vitarendezési eljárásokkal összefüggésben („constitutional actions and dispute resolution proceedings”), amelyek a közösségi pénzügyekkel kapcsolatos tagállami/közösségi hatáskörök kérdésével voltak kapcsolatosak, előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett az Európai Unió Bíróságánál (C-62/14. sz. ügy, *Gauweiler et al. v Deutscher Bundestag*).² A német Alkotmánybíróság tehát, amely sok tekintetben a magyar Alkotmánybírósághoz hasonló hatáskörökkel rendelkezik él az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének lehetőségével, illetve teljesíti ebbéli kötelezettségeit.

Egy másik ügyben (C-54/96. sz. ügy, *Dorsch-ügy*) a luxemburgi Bíróság a Szerződés 177. cikkében szereplő „bíróság” kifejezést értelmezte, vagyis abban adott útmutatást, hogy mely tagállami szervek minősülnek az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szempontjából bíróságnak. A *Dorsch- ügyben* a következő megállapításokat tette: „Annak mérlegeléséhez, hogy az áttételi szervezet rendelkezik-e bírósági jelleggel a Szerződés 177.

²

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30dd439f6f6c8caf48f689d3a03cec3df28a.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuSah50?text=&docid=165057&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=545495>

cikke szerint, amely kizárólag a közösségi jog hatálya alá tartozó kérdés, a Bíróság olyan elemek *összességét* [kiemelés a Panaszostól] veszi figyelembe, mint a szervezet jogszerű eredete, folytonossága, ítéletének kötelező jellege, az eljárás kontradiktórius jellege, a szervezet által jogszabályok alkalmazása [sic], valamint függetlensége” (23.). Mindezek alapján a Bíróság a német szövetségi felügyeleti bizottságot (Vergabüberwachungsausschuss des Bundes), amely a szolgáltatásra irányuló közbeszerzések odaítéléséről döntő tagállami szervezet, az előzetes döntéshozatali eljárásról rendelkező közösségi jog értelmében bíróságnak minősítette. (38.)

A fentebbiekből és a beadványban kifejtettekből az következik, hogy a Panaszos ügyében releváns nemzeti jog és a közösség jog, valamint a releváns esetjog együttes értelmezése alapján az Alkotmánybíróságnak van hatásköre az Európai Unió Bíróságnál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, mi több, ebben az ügyben kötelessége is ezt tenni, illetőleg ha kételye merül fel ezzel kapcsolatban, a kérdés megengedhetősége az Európai Unió Bírósága hatáskörébe tartozó kérdés.

Mindezek alapján kezdeményezzük, hogy az Alkotmánybíróság kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást a beadványban megjelölt kérdések tekintetében.

A fentebbiek, illetve a beadványban kifejtettek alapján kérem az alkotmányjogi panasz, ide értve az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kezdeményezés érdemi elbírálását.

Budapest, 2015. december 18.

